

Ugovor broj: 8/08

Datum: 20.11.2008.

Izveštajni period: 01.03.2008. – 31.10./07.11.2008.

Podaci o projektu:

NVO UG NARKO-NE
Naziv projekta: Usavršavanje pripravnika za preventivni rad sa socijalno isključenom djecom i mladima
Menadžer projekta: s. Magdalena Schildknecht
Projekt koordinatorica: Nerma Daut
Mjesto: Sarajevo
Početak projekta: 01.03.2008.g.
Datum završetka projekta: 31.10./07.11.2008.g

1. Opći komentar na implementaciju projekta

Ideja za projekt proizišla je iz potrebe za preventivnim radom sa socijalno isključenom djecom i mladima, koji se smatraju jednom od najugroženijih kategorija bh. društva, kao i iz potrebe za zapošljavanjem i profesionalnim usavršavanjem mladih ljudi koji su na početku svoje profesionalne karijere. Projekt je implementiran u suradnji sa četiri javne ustanove sa područja Federacije BiH i Republike Srpske, a to su:

- JU Kantonalni centar za socijalni rad – Služba socijalne zaštite Vogošća i Služba socijalne zaštite Ilijaš;
- Centar za socijalni rad Istočno Novo Sarajevo;
- Centar za socijalni rad Istočna Ilidža;
- O.Š. «Skender Kulenović» iz Zenice.

Tokom cjelokupne implementacije, projekt se odvijao u skladu sa postavljenim ciljevima i bez znatnih odstupanja od predviđenog plana aktivnosti.

Na kraju projektnog ciklusa pod vodstvom dipl.psih. Edite Čolo, sprovedeno je fokus grupno istraživanje sa grupom pripravnika i grupom mentora uključenih u projekt, a koje je imalo za cilj evaluirati projekt. Rezultati fokus grupa ukazuju na to da obje grupe smatraju da je projekt ispunio postavljene ciljeve i u najvećem dijelu opravdao njihova očekivanja.

Općenito govoreći, **projekt je ispunio svoj cilj, ali je i omogućio da spoznamo koji su maksimalni dometi i ograničenja kada je u pitanju saradnja nevladinih i vladinih organizacija na polju socijalnog uključivanja.**

Neki od osnovnih zaključaka i spoznaja vezanih za implementaciju cjelokupnog projekta su:

1. Kroz ovaj projekt **zaposleno je 9 mladih ljudi koji su imali priliku sticati prvo radno iskustvo** u oblasti za koju su se školovali, što nije čest slučaj u socio-psiho-pedagoškim zanimanjima. Ipak, zbog specifičnosti svakog zanimanja, ali i uslova rada u pojedinim ustanovama, pripravnici ističu da je projekt u većoj mjeri doprinio njihovom ličnom i općenitom profesionalnom osnaživanju (sticanje samopouzdanja, unapređenje komunikacijskih vještina i vještina rješavanja problema, diferenciranje zadataka po prioritetima, rad u timu i grupi, razvijanje vještina introspekcije i menadžerskih vještina), a ne toliko užem stručnom osposobljavanju za radno mjesto u instituciji.
2. Pokazalo se da je model sveobuhvatnog pristupa usavršavanju pripravnika, kroz **edukativni program** i rad u vladinoj i nevladinoj organizaciji (**učenje uz rad**), nešto što i pripravnici i mentori smatraju **inovativnom, kvalitetnom i jako korisnom metodom u radu sa pripravicima**. Također su istakli da vladin sektor nema kapaciteta da drugim pripravicima ponudi ovakav program, što otvara mogućnost

za buduću saradnju vladinog i nevladinog sektora kroz slične programe usavršavanja mladih stručnjaka. Od velikog značaja bilo je i to što su rad pripravnika u ustanovama svakodnevno pratili i podržavali mentori, obzirom da je nažalost ustaljena praksa da se mentori u većini vladinih ustanova imenuju samo formalno. Mentori su također kroz monitoring i supervizijske sastanke dobivali podršku u svom radu sa pripravnicima.

3. Ovaj projekt predstavlja **primjer jedinstvene i originalne saradnje vladinog i nevladinog sektora** – uposlenici nevladine organizacije rade u vladinoj ustanovi. Nastojanje je bilo da se oba sektora još više povežu i nadopune svoj rad na zajedničkom cilju, a to je poboljšanje položaja i kvaliteta života socijalno isključene djece i mladih. Pripravnici su imali priliku da se upoznaju sa radom oba sektora i budu spona između njih. S druge strane, to je bio i najveći izazov, obzirom da su pripravnici morali pronalaziti balans između mnogobrojnih zahtjeva i različitih uloga koje su pred njih postavljali NARKO-NE kao i ustanove u kojima rade, što je često bilo zahtjevno i zbunjujuće. Poteškoće je predstavljalo i to što se pripravnici nisu mogli identificirati sa ulogom sebe kao zaposlenika NARKO-NE -a, obzirom da su najveći dio radnog vremena provodili u ustanovama gdje su imali mogućnost direktnog rada sa djecom i klijentima, što im se čini privlačnijim jer je specifičnije vezano za struku kojom se bave.

Općepoznato je da vladin i nevladin sektor funkcioniraju na različitim principima. Uvođenje primjena i novih pristupa u radu vladinih ustanova dosta je dugotrajan i spor proces, tako da je bilo dosta rizično i izazovno povjeriti mladim ljudima koji tek zasnivaju svoj prvi radni odnos, ulogu nosioca tih promjena. Vrlo često, oni su nailazili na otpor ili nezainteresiranost za saradnju od strane pojedinih uposlenika ovih ustanova.

4. Zbog obimnih **administrativnih i finansijskih procedura vezanih za zapošljavanje pripravnika**, NARKO-NE je uvidio da kao mala nevladina organizacija nema kapaciteta da i u budućnosti realizira slične projekte zapošljavanja. S druge strane, ohrabrujuće je to da su općine iz kojih dolaze pripravnici bile spremne preuzeti na sebe ugovore o radu sa pripravnicima i nastaviti finansirati njihov pripravnički staž i u preostalim pet mjeseci, što je i bio krajnji cilj ovog projekta.
5. Projekt je povezao **mlade ljude i stručnjake iz oba bh. entiteta**, i time doprinio stvaranju snažne socijalne mreže, naročito kada je u pitanju grupa pripravnika, koja će i nakon okončanja projekta nastaviti aktivno raditi na polju prevencije ovisnosti i socijalnog uključivanja djece i mladih, kroz saradnju vladinih i nevladinih organizacija.

U predstojećem periodu planiramo i dalje podržavati pripravnike kroz nastavak edukativnog programa, za čiju realizaciju imamo odobrena finansijska sredstva do kraja 2008. godine. Fokus edukativnog programa će biti na upoznavanju sa radom drugih organizacija koje se u BiH bave socijalnim uključivanjem djece i mladih. Pripravnici će imati aktivnu ulogu u organiziranju i pripremi studijskih dana.

2. Provođenje aktivnosti u periodu 01.03.2008.-31.10/07.11.2008.

Tokom cjelokupne implementacije projekta, realizirale su se projektne aktivnosti prema predviđenom planu i u skladu sa projektnim ciljevima.

U toku mjeseca marta, nakon što su odobrena finansijska sredstva za implementaciju projekta, NARKO-NE je o tome informisao partnerske organizacije, i dobio njihovu usmenu saglasnost o učešću u projektu. Nakon toga, ispred svake od pomenutih ustanova imenovana je 1 ili 2 osobe koje imaju ulogu mentora.

Paralelno sa pomenutim aktivnostima, tekao je i proces odabira pripravnika. Od ukupno 16 prijavljenih kandidata iz Sarajeva, Istočnog Sarajeva i Zenice, nakon intervjua, odabrano je njih 9, koji su sa NARKO-NE potpisali svoj prvi ugovor o radu.

Pored toga, u sklopu pripremnih aktivnosti, direktorica UG NARKO-NE je u dogovoru sa projekt koordinaticom osmislila edukativni program za pripravnike, koji se sastoji od 25 studijskih dana.

Od mjeseca aprila, kontinuirano su se odvijale predviđene projektne aktivnosti:

1. **Osposobljavanje pripravnika za profesionalno djelovanje u oblasti omladinskog, savjetodavnog i edukativnog rada sa djecom i mladima**

Od 03.04.2008., kada je održan prvi studijski dan, pa do 31.10.2008. održano je ukupno 25 studijskih dana/seminara. Seminari su se odvijali jedanput sedmično (uz izuzetak u periodu godišnjih odmora i angažmana pripravnika u drugim projektima NARKO-NE).

Voditelji seminara su bili kako predavači iz NARKO-NE, tako i vanjski predavači. Kao vanjski predavači, bili su angažovani:

- „Superbus“ tim; SOS društvenog centra „Hermann Gmeiner“;
- Dženana Alađuz; UG Infohouse;
- Nermina Vehabović-Rudež, psihoterapeut i supervizor Agencija «Suncokret»;
- Senka Čimpo i Ileana Šnur-Muratagić; Projekt jačanja porodica, SOS Kinderdorf International;
- Mirela Ždralović; «Centar za fizikalnu terapiju», HKO Kruh sv. Ante;
- Azra Latić; Porodično savjetovalište Sarajevo;
- Naira Hodžić; Trauma centar Sarajevo;
- prof. dr. Ivan Vidanović, Beogradski univerzitet, Fakultet političkih nauka;
- Ljubo Lepir, pomoćnik ministra zdravlja i socijalne zaštite Vlade RS;
- Nikola Dorontić, Centar za socijalni rad, Banja Luka;
- Vera Kelava, Omladinski komunikativni centar OKC, Banja Luka.

Pored toga, pripravnici su, zajedno sa volonterima projekta «Stariji brat, starija sestra» iz Banja Luke i Sarajeva, učestvovali i na 4-dnevnom seminaru «Trauma i nošenje sa traumom», koji se održao na Bistričaku u periodu 09.-12.09.2008., a kojeg su vodili Hans Strub, Cornelia Kranich i Franziska Greber, stručnjaci iz «Interventionsstelle gegen Häusliche Gewalt IST» iz Švicarske (Intervencije protiv kućnog nasilja IST, Kanton Zuerich).

2. Osposobljavanje pripravnika za rad u poslovnim strukturama socijalnih i pedagoških ustanova

Radeći u Centru za socijalni rad ili školi tokom četiri dana u sedmici i uz podršku mentora koji prate i usmjeravaju njihovo osposobljavanje, pripravnici su imali priliku upoznati se sa radom tih ustanova, sticati praktično iskustvo u radu sa strankama i djecom, te razvijati profesionalne vještine potrebne za rad.

Pored toga učestvovali su i na mnogobrojnim edukacijama, seminarima, konferencijama i projektima koji se organiziraju u sklopu ovih institucija, što je dodatno doprinijelo njihovom usavršavanju.

Ono što predstavlja poseban značaj projekta jeste činjenica da su radeći u ustanovama pripravnici stekli priliku da pored uključivanja u postojeću strukturu rada unesu i neke nove metode, pristupe i aktivnosti preventivnog rada sa grupama djece i mladih, ali i činjenica da njihov rad prate mentori.

Obzirom da svi pripravnici zbog različitih uvjeta rada u pojedinim ustanovama i razlike u motivaciji i stručnosti mentora, nisu imali jednake šanse za razvoj svojih profesionalnih vještina, a s ciljem da se ti potencijali ne izgube, pojedini pripravnici su angažovani i na dodatnim ili drugim poslovima, koji nisu predviđeni prvobitnim planom.

- Pripravnicu u CSR Istočna Ilidža je od 22.09.2008. 2 dana u sedmici angažovana u O.Š. „Aleksa Šantić“ u Vojkovićima, kako bi efikasnije i intenzivnije mogla raditi sa socijalno isključenom djecom i mladima;
- Dvije pripravnice u Službi Ilijaš su od 01.11.2008. prešle u Službu Novi Grad i Centar, obzirom da se plate za njih finansiraju iz budžeta projekata „Stariji brat, starija sestra“ i „Intercity teatar/Preventeen“ koje realiziramo u saradnji sa pomenute dvije službe, čime nastojimo unaprijediti rad sa socijalno isključenom djecom kroz ova dva projekta.

3. Osposobljavanje pripravnika za rad u nevladinoj instituciji

Pored rada u ustanovama, pripravnici su se okušali i u radu na drugim projektima NARKO-NE:

„PREVENTEEN“, „Putokazi u zdravije društvo - Intercity teatar“, „Interkulturalne kreativne sedmice IKS“, „Stariji brat, starija sestra“, gdje su imali priliku da direktno rade sa mladim ljudima na praktičnoj primarnoj prevenciji ovisnosti. U sklopu ovih projekata, pripravnici su vodili radionice na temu prevencije ovisnosti za grupe srednjoškolaca, uzimali su aktivno učešće u realizaciji ljetnih kampova za mlade, i sl.. Grupa pripravnika je također učestvovala i na Mirovnom omladinskom kampu, u organizaciji Wings of hope. Smatraju da im je iskustvo stečeno kroz praktični rad sa grupama mladih od velikog značaja i da je doprinijelo razvijanju njihovog profesionalnog samopouzdanja i sigurnosti, kao i motivacije za daljnji rad, obzirom da je za mnoge pripravnike to bilo prvo iskustvo u vođenju radionica.

4. Razvijanje partnerske suradnje između NARKO-NE i vladinih organizacija

S ciljem pružanja podrške mentorima u njihovom radu sa pripravnicima, održano je 5 supervizijskih sastanka, koje je vodila supervizor Nermina Vehabović-Rudež.

S ciljem praćenja toka implementacije, i razvijanja projekta u skladu sa realnim uslovima i potrebama, organizirana su i 4 zajednička monitoring sastanka na kojima su prisustvovali svi mentori, kao i po jedan pojedinačni monitoring sastanak u svakoj od partnerskih organizacija, na kojem su bili prisutni i pripravnici. Iako je prema prvobitnom planu bilo predviđeno da se organizuje ukupno 8 zajedničkih monitoring sastanaka, zbog nemogućnosti mentora da ih redovno posjećuju, po potrebi su organizirani pojedinačni sastanci sa predstavnicima pojedinih ustanova, što se pokazalo kao dosta efikasno rješenje (činjenica je da svaka ustanova ima svoje specifičnosti, posebne uslove i izazove sa kojima se suočava, pa im je potrebno pristupiti na različit način).

5. Evaluacija projekta

Na kraju projektnog ciklusa pod vodstvom dipl.psih. Edite Čolo, sprovedeno je fokus grupno istraživanje sa grupom pripravnika i grupom mentora uključenih u ovaj projekt, a koje je imalo za cilj evaluirati projekt. Rezultati fokus grupa ukazuju na to da obje grupe smatraju da je projekt ispunio postavljene ciljeve i u najvećem dijelu opravdao njihova očekivanja.

6. Održavanje Druge konferencije projekta «Stariji brat, starija sestra» , Socijalno uključivanje djece u riziku kroz volonterski angažman mladih i odraslih

U Banja Luci je 05.11.2008. održana Druga konferencija projekta «Stariji brat, starija sestra», koja je predstavljala i završni događaj ovog projekta. Cilj konferencije je bio konstituisanje platforme za nevladine organizacije, ustanove socijalne zaštite, fakultete, kao i političke instance odgovorne za reformu sistema socijalne zaštite, kako bi se projekt «Stariji brat, starija sestra», kao projekt socijalnog uključivanja djece u riziku, mogao proširiti i na druge gradove i BiH. Do sada je on egzistirao samo u Sarajevu i Banja Luci.

Konferencija je ispunila svoj cilj, obzirom da su sa predstavnicima nevladinih organizacija iz 7 bh. gradova (Zenica, Mostar, Doboje, Tuzla, Bihać, Sokolac i Foča), postignuti preliminarni dogovori oko uspostavljanja buduće saradnje.

Jedan od ciljeva konferencije bio je i promocija pripravnika kao «mladih stručnjaka u akciji». Pripravnici su imali aktivnu ulogu tokom pripreme i realizacije same konferencije: priprema plakata, moderiranje grupnih diskusija, vođenje zapisnika i prezentiranje zaključaka.

Sarajevo, 20.11.2008.

Nerma Daut, projekt koordinatorica